

Novak U. P.
Padiuka M. V.
Ukrainian National Forestry University
Pylypenko S. M.
Lviv Institute of Economy and Tourism

FEATURES OF DOCUMENTS EXECUTION AND AUDIT OF ROAD TRANSPORTATIONS

Summary

The results of research on documenting and accounting of road freight transportation are shown on the recent changes in the applicable national legislation. The accounting entries of income and expenses of automobile enterprise are defined. The primary documents that must necessarily be accompanied by carriage of goods by road transport are reviewed, including the waybill, contract of carriage and so on.

Keywords: automobile enterprise, road freight transportation, accounting, documentation.

УДК 657.1

Плахтій Т. Ф.
Вінницький національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КАТЕГОРІЇ «ЯКІСТЬ» В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Обґрунтовано необхідність уточнення порядку використання філософської категорії «якість» у бухгалтерських наукових дослідженнях. Виявлено відсутність єдиного розуміння взаємозв'язку бухгалтерського обліку та філософії. Виділено й обґрунтовано два підходи до розуміння взаємозв'язку бухгалтерського обліку та філософії. Запропоновано чотири основні напрями подальших наукових досліджень щодо застосування якісного підходу в бухгалтерському обліку. Проаналізовано напрями подальших досліджень облікової науки в контексті якісного підходу на прикладі фінансової та стратегічної звітності. Проаналізовано особливості розуміння змісту категорії «якість» у працях класиків філософської думки (Аристотеля, Г.В.Ф. Гегеля, Д. Локка). Виділено та обґрунтовано шість основних шляхів визначення якості в обліковій системі. Виділено та проаналізовано два рівні розуміння категорії якості (якість як властивість певного предмету, якість як властивість у загальному розумінні). Обґрунтовано актуальні напрями наукових досліджень у контексті розвитку бухгалтерського обліку на основі застосування якісного підходу. **Ключові слова:** якісний підхід, якість у бухгалтерському обліку, якість облікової інформації, якість бухгалтерської звітності.

Постановка проблеми. Подальший розвиток бухгалтерського обліку як науки може відбуватися на основі використання понятійно-категорійного апарату та методологічного інструментарію різних наукових дисциплін, зокрема філософії науки. Це дозволяє сформулювати нові підходи до вирішення існуючих проблем, поглибити теоретико-методологічні засади бухгалтерського обліку, інтегрувати облікові знання з іншими економічними науками та в цілому сприяє підвищенню рівня об'єктивності наукових знань у сфері бухгалтерського обліку.

Одним з аспектів розвитку бухгалтерського обліку є застосування філософських категорій, зокрема категорії якості, яка виконує аналітичну функцію і забезпечує визначеність облікової системи та її складових елементів, завдяки якій вони стають специфічними та відрізняються від інших облікових та необлікових об'єктів. У той же час особливості застосування філософської категорії «якість» у бухгалтерському обліку залишаються малодослідженими, унаслідок чого відбувається змішування підходів до розуміння даної категорії (як загальної властивості або як властивості конкретного предмета), що не дозволяє дослідникам у сфері обліку об'єктивно пізнавати господарську діяльність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці взаємозв'язку філософії та бухгалтерського обліку як окремих наукових дисциплін приділяли увагу М.Д. Акатьева, В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, О.М. Петрук, М.С. Пушкар,

Я.В. Соколов та ін. Аналіз сутності та підвищення напрямів якості облікової інформації досліджували А.В. Глущенко, Н.Ю. Єршова, Л.С. Корабельникова, Л.М. Крамаровський, Л.Н. Кузнецова, С.А. Кузнецова, С. Ляйтнер, В.Ф. Максимова, А.Б. Малявко, Т.Д. Поплаухіна, І.Б. Садовська, Є.С. Соколова, А.А. Солоненко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вищенаведене зумовлює необхідність уточнення порядку використання категорії якості в бухгалтерських наукових дослідженнях з урахуванням особливостей взаємозв'язку бухгалтерського обліку та філософії як окремих наукових дисциплін, що сприятиме визначенню актуальних проблем розвитку бухгалтерського обліку на основі застосування якісного підходу.

Мета статті полягає в аналізі особливостей застосування філософської категорії «якість» у бухгалтерському обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік як функціональна економічна наука перебуває у значній залежності від інших наук економічного спрямування, використовуючи спільні поняття і категорії, а в окремих випадках і складові методологічного інструментарію, наприклад, методологію інституціонального аналізу. Крім того, бухгалтерський облік побудований на відповідній науковій філософській платформі – філософських основах, що є сукупністю теоретико-методологічних елементів (парадигм, концепцій, моделей, теорій, методів, категорій, понять тощо), закладених в основу розуміння обліку як

науки. Саме тому професор М.С. Пушкар та академік М.Г. Чумаченко наголошують, що надання відповіді на питання, чи є облік наукою, лежить у філософській площині [10, с. 37].

У той же час на сьогодні серед учених у сфері обліку відсутнє єдине розуміння взаємозв'язку бухгалтерського обліку та філософії, унаслідок чого можна виділити два основних підходи:

1. *Виділення філософії обліку в окрему дисципліну.* Даний підхід був запропонований М.С. Пушкарем [11], виходячи з якого філософія обліку має розглядатись на одному рівні з іншими функціональними економічними дисциплінами. Даний підхід є аналогічним до позиції професора Ю. Осипова, який виділив поняття філософії економіки, що не є сумішшю філософії та економіки, філософії в економіці чи економіки у філософії. Філософія економіки є самостійною галуззю знань, яка, широко використовуючи філософський та економічний концептуальний апарат, користується й власними термінами, методами і засобами [8]. Подібного підходу також дотримується М.Д. Акатьева [1, с. 5], виділяючи онтологічні аспекти бухгалтерського обліку – частину філософії – вчення про пізнання тих господарських процесів, зміст яких вивчає філософія за допомогою специфічних прийомів.

Відповідно до даного підходу, філософія обліку теж має розглядатись як самостійна галузь знань, яка дозволяє розглядати господарську діяльність підприємства як фрагмент більш широкого економічної реальності, знаходячи її зв'язки з іншими, необліковими, сферами, що в цілому дозволяє значно розширити горизонти теорії бухгалтерського обліку. Однак визначальною відмінністю філософії економіки є наявність власного категоріально-понятійного апарату та методологічного інструментарію, який на сьогодні відсутній у філософії обліку. Унаслідок чого, на нашу думку, стосовно існування даного підходу і доцільності подальшого розвитку філософії обліку як самостійної галузі знань є значні сумніви.

2. *Розуміння філософії як теоретико-методологічних засад розвитку бухгалтерського обліку.* Такого підходу дотримується значна кількість учених, які розглядають філософію як певну систему загальних знань, що мають онтологічний зміст і можуть бути застосовані для розвитку інших наукових дисциплін, зокрема й бухгалтерського обліку. Як відмічає з цього приводу професор О.М. Петрук, для бухгалтерського обліку філософія визначає відповідні, вихідні позиції, розкриває основний зміст методу дослідження, забезпечує їх необхідним понятійним апаратом [9, с. 58]. Таким чином, філософія є певним світоглядно-методологічним базисом для облікової науки, використання якого дозволяє забезпечити приріст наукових знань, проаналізувати динаміку бухгалтерських наукових знань за допомогою наявних філософських концепцій (фальсифікаціонізм К. Поппера, парадигмальний метод Т.С. Куна, науково-дослідницькі програми І. Лакатоса та ін.), розкрити глибинний зміст теорії

бухгалтерського обліку, що є вкрай необхідним для побудови облікової системи, яка буде адекватною мінливим вимогам розвитку соціально-економічного середовища.

На нашу думку, більш доцільним у подальших наукових дослідженнях є застосування другого підходу, оскільки він дозволяє використовувати існуючі напрацювання у сфері філософії науки щодо розуміння категорії «якість» та застосувати їх для уточнення сутності якісного підходу при його використанні в бухгалтерському обліку.

Незважаючи на об'єктивну необхідність застосування якісного підходу в бухгалтерському обліку з метою підвищення ефективності наукових досліджень у даній сфері, серед окремих дослідників існують досить суперечливі погляди з цього приводу. Так, на думку Л.Н. Кузнецової, існуюче загальноприйняте поняття «якість» не може бути застосоване до фінансової інформації в повній мірі [6, с. 2], що можна сказати і про можливість його застосування до інших об'єктів облікової науки (цілої системи обліку або її елемента, складової діяльності підприємства та ін.). Передусім це обґрунтовується відсутністю загального розуміння поняття якості в системі бухгалтерського обліку. Унаслідок цього необхідним є: обґрунтування сутності якості як філософської категорії; визначення видів якості; установлення взаємозв'язку між філософськими поняттями якості та особливостями застосування даної категорії в бухгалтерському обліку, що обґрунтовуються вченими та визначено нормативними документами, що регулюють бухгалтерський облік (якісні характеристики фінансової інформації).

Вирішення поставлених задач дозволить сформулювати теоретичні передумови для широкого та ефективного застосування якісного підходу в бухгалтерському обліку, що в цілому сприятиме подальшому прогресивному розвитку облікової науки шляхом винайдення й обґрунтування: нових якостей об'єктів дослідження облікової науки¹; зміни якостей існуючих об'єктів дослідження облікової науки; нових об'єктів дослідження облікової науки з відомими якостями; нових об'єктів дослідження облікової науки з невідомими якостями, що сприятимуть створенню нових потреб у користувачів результатів бухгалтерських наукових досліджень.

Виділені чотири основні напрями подальших досліджень можна проілюструвати на прикладі фінансової та стратегічної звітності: першої – як існуючої, а другої – як достатньо нового об'єкта досліджень облікової науки, якому в останні роки приділяється досить значна увага вітчизняними і зарубіжними дослідниками. Особливості взаємозв'язку між об'єктами облікової науки та видами її якостей наведено в табл. 1.

Таблиця 1
Напрями подальших досліджень облікової науки в контексті якісного підходу на прикладі фінансової та стратегічної звітності

Види якостей	Об'єкти дослідження облікової науки	
	Існуючі	Нові
Існуючі якості	Прозорість фінансової звітності	Прозорість стратегічної звітності
Нові якості	Пертинентність фінансової звітності	Пертинентність стратегічної звітності

Пошук нових якостей існуючих об'єктів облікової науки спрямований на вирішення нагальних прикладних питань розвитку бухгалтерсько-

¹ Оскільки якість є досить багатогранною та універсальною категорією, яка може застосовуватись відносно різних складових науки бухгалтерського обліку, запропоновано для їхнього узагальнення використовувати поняття «об'єкт дослідження облікової науки», під яким розуміються різноманітні за своїм обсягом (цілі системи або їхні дрібні елементи) та рівнем (теоретичний, методологічний, організаційний, нормативний тощо) об'єкти, на які можуть бути спрямовані наукові дослідження у сфері бухгалтерського обліку.

го обліку. Ідентифікація таких якостей дозволяє сформувати нові відмінні особливості досліджуваного об'єкту, що дозволяє його відокремити від інших об'єктів та визначити його якісний рівень. Наприклад, виділення пертинентності як однієї з якостей фінансової звітності, що характеризує відповідність одержаної інформації потребам користувачів, дозволяє сформувати ще один додатковий розріз, у контексті якого може бути визначена її якість для користувачів.

Розвиток облікової науки шляхом уведення до її складу нових об'єктів спрямований не стільки на підвищення ефективності облікової практики в умовах сьогодення, скільки є наданням відповідей на проблемні аспекти розвитку бухгалтерського обліку, які з'являться в майбутньому. За результатами таких досліджень формується теоретико-методологічний інструментарій задоволення майбутніх потреб користувачів облікової інформації. Зокрема, обґрунтування поняття пертинентності стратегічної звітності, яка на сьогодні ще не набула значного поширення в діяльності вітчизняних підприємств, є якістю даного об'єкта «сама по собі», яка не спрямована на задоволення конкретних потреб, оскільки таких потреб ще не існує.

На сьогодні у філософії науки також відсутній єдиний підхід до розуміння терміну «якість», що проявляється як у контексті понятійно-категорійного апарату, оскільки вчені розглядають даний термін як поняття та як категорію, так і в контексті його змістовного наповнення. Дану тезу також підтверджують В.П. Алексеев та А.В. Панін, зазначаючи, що досі не існує загальноприйнятого однозначного визначення терміну «якість», але існує чимало визначень, які можуть претендувати на загальнозначимість [2, с. 551].

У той же час підхід до розуміння даної категорії у філософії значно відрізняється від підходів, які представлені в інших науках. Зокрема, як зазначає з цього приводу С.Г. Шляхтенко, філософське значення категорії якості не обов'язково повинно співпадати з будь-якими визначеннями, що зустрічаються в інших науках. Філософія аналізує ці визначення, бере найбільш істотні, закономірні риси, що відображають найбільш глибокі тенденції в розвитку наукового знання, порівнює та узгоджує зміст даної категорії з іншими філософськими категоріями [12, с. 10].

Існування відмінних поглядів у розумінні змісту категорії «якість» передусім визначається наявністю різних парадигм до розуміння сутності якості у класиків філософської думки – Аристотеля, Г.В.Ф. Гегеля, І. Канта, Д. Локка та ін.

Першим дослідником, хто запровадив та дав детальне обґрунтування змісту поняття якості, був Аристотель (IV ст. до н. е.). Виділивши і обґрунтувавши десять базових категорій – «вищих родів висловлювань» про явища буття, тобто видів того, що може виступати суб'єктом чи предикатом судження, до їхнього складу він також включив і якість. Якістю він називав те, завдяки чому предмети називаються такими-то [3, с. 72]. Тобто автор пов'язував дану категорію із сутністю предмету, який розглядається. При цьому Аристотель зазначав, що якість має декілька значень, до найбільш поширених з яких він відносив наступні: стійкі та перехідні властивості, які відрізняються між собою ступенем їхньої тривалості; уроджені здатності чи нездатності людини; властивості і стани, в яких опиняється людина; зовнішні обриси речей.

Таким чином, розглядаючи сутність категорії «якість», Аристотель основну увагу приділяв її

предметності, що означає, що про неї можна говорити лише в контексті конкретного предмета. У той же час якість може змінюватись, переходячи з одного стану в інший. Учення про якість як одну з філософських категорій та підходи до розуміння її сутності були розвинені в працях інших учених.

Продовжуючи ідеї Аристотеля щодо необхідності ідентифікації декількох рівнів якостей предметів, Дж. Локк (XVII ст.) [7, с. 185–187] виділяє первинні та вторинні якості (властивості), які є загальними поняттями. До первинних якостей відносяться ті з них, які притаманні конкретним об'єктам завжди, тобто «реально існують» у них. Такі якості не можна відокремити від предметів жодними фізичними зусиллями, а такі предмети без цих якостей навіть неможливо уявити. До вторинних якостей Дж. Локком було віднесено ті характеристики, які виникають у свідомості суб'єкта при відповідних умовах сприйняття. Їх також неможливо відокремити від предметів, однак пізнання таких предметів можна проводити і без урахування таких якостей. Виходячи з такого поділу автором було обґрунтовано показник модальності – характер якісності, у залежності від якого різні види якості мають різну вагу у визначенні загального рівня якості предмета. У той же час автор жодним чином не пов'язував поняття якості з поняттям кількості, що не дозволило повністю розкрити її зміст.

Загалом, на думку Дж. Локка, знання якісних ознак про певний предмет, тобто формування його якісної визначеності, дозволяє виокремити цей предмет із значної кількості інших предметів, що існують в оточуючій дійсності. Поняття «якість» використовується ним як ознака визначеності предмету, тому всі якості, які характеризують його, мають відповідати на запитання «який?». Такий підхід до розуміння якості як окремого поняття є досить звуженим і значно відрізняється від його розуміння як окремої категорії, що не пов'язана з конкретним предметом. Він може бути використаний лише для фіксації результатів суб'єктивної оцінки предметів (на основі відчуттів та сприйняття).

Також значний вплив на сучасне розуміння категорії якості здійснили роботи Г.В.Ф. Гегеля (XIX ст.). На відміну від Аристотеля він не вважав якість категорією, яка стосується певного судження, а розглядав її як один із ступенів буття, поряд із кількістю та мірою. На його думку, якість є насамперед тотожною з буттям визначеністю, так що дещо перестає бути тим, чим воно є, коли воно втрачає свою якість [4, с. 216]. Відповідно, якість – це певна визначеність, що стосується певного об'єкта – названого дещо, який є скінченням і протиставляється нескінченному. Якість є логічною категорією, яка дозволяє пізнавати світ, а пізнання цієї категорії передбачає пізнання безпосередньої сутності цього об'єкта.

Таким чином, із позиції філософів, які значну увагу приділили дослідженню проблематики якості, категорію «якість» слід розуміти в наступних аспектах:

- як ознаку, що відрізняє один предмет (його сутність) від іншого. Виходячи з такого розуміння виникає поняття якісної визначеності – як такої визначеності предмету, за якої встановлюється його відмінність від інших предметів шляхом порівняння притаманних йому якостей (ознак, характеристик);

- як одну з найважливіших характеристик буття. Унаслідок цього речі, істоти, явища та про-

деси є саме тим або іншим, що дозволяє відокремити їх від інших складових всесвіту.

Однак дані підходи в радянській філософії з часом або були відкинуті, або поступово втрачені, про що зазначає В.В. Ільїн [5, с. 8]. Це призвело до виникнення значної кількості різносторонніх підходів, які були побудовані на основі виділення найважливіших моментів в розумінні даної категорії, зокрема таких, як: сутність; стійкість; визначеність; властивість та ін.

Використовуючи можливі варіанти визначення якості, виділені С.Г. Шляхтенко на основі аналізу підходів дослідників у сфері філософії науки [12, с. 10–13], наведено наступні шляхи визначення якості в обліковій системі (табл. 2). Кожен із виділених шляхів визначення якості може бути застосований до облікової системи або до її окремих елементів, однак наведені в табл. 2 шляхи використовуються як у науці, так і в повсякденному житті. Це зумовлює необхідність розробки єдиного узагальненого підходу до визначення якості в бухгалтерському обліку на основі врахування сутності філософської категорії «якість».

Із метою побудови інтегрованого підходу до розуміння сутності категорії якості в обліковій науці пропонуємо використати підхід В.В. Ільїна [5, с. 21], який розглядає онтологічний зміст категорії «якість» у взаємозв'язку із її гносеологічними функціями. Виходячи із такого підходу можна виділити два рівні розуміння категорії якості:

1. *Якість як властивість певного предмету, що відрізняє його від інших предметів.* Властивість при цьому є способом прояву певної сторони якості відносно інших предметів, з якими він може вступати у взаємодію. Властивості можуть бути суттєвими, які визначають якість предмету, а їхня втрата призводить до втрати самого предмету, або несуттєвими, які можуть набуватися або зникати, не змінюючи якісного стану предмету. При зміні певних властивостей предмет стає іншим, тобто не є тотожним його попередньому стану за якісною ознакою.

2. *Якість як властивість у загальному розумінні, яка є безпредметною.* Виникнення такого підходу до розуміння сутності якості пов'язано із появою безвідносних властивостей – кольорів, форм тощо. Властивість у даному випадку – це

внутрішньо притаманна здатність знаходити ті чи інші сторони в процесах взаємозв'язку і взаємодії.

Розглядаючи два вищевказані рівні, наприклад стосовно бухгалтерської звітності, можна визначити, що за першим якістю звітності – це сукупність її взаємопов'язаних властивостей, які визначаються конкретним примірником бухгалтерської звітності певного підприємства (прозорість, своєчасність формування, неупередженість тощо). За другим підходом якістю бухгалтерської звітності – це сукупність внутрішньо притаманних їй здатностей (адресність, інформативність, аналітичність тощо), яка впливає із розуміння сутності бухгалтерського обліку, який забезпечує генерування такої звітності, та розуміння сутності самої звітності як обліково-інформаційного продукту.

Використання філософської категорії «якість» у бухгалтерських наукових дослідженнях має обов'язково здійснюватись із урахуванням існування двох вищевказаних рівнів. Одним із завдань науки бухгалтерського обліку повинно стати відокремлення якостей від властивостей стосовно всіх об'єктів облікової науки, відносно яких застосовується якісний підхід. Це пов'язано з тим, що в багатьох випадках учені одним і тим же словом позначають якісно визначений певний предмет і властивості, характерні для даної якості.

Висновки. На основі аналізу змісту філософської категорії «якість» визначено, що дану категорію філософії розглядають у двох основних аспектах: як ознаку, що відрізняє один предмет (його сутність) від іншого; як одну із найважливіших характеристик буття. Виходячи з даних аспектів виділено два основних підходи до розуміння сутності категорії «якість»: як властивість певного предмету; як властивість у загальному розумінні.

Важливу роль для подальшого розвитку бухгалтерського обліку на основі застосування якісного підходу є дослідження наступної проблематики: обґрунтування явища одночасного існування первинних та вторинних якостей у конкретного об'єкта облікової науки; дослідження явища одноякісності або багатоякісності у різних об'єктів облікової науки; можливість зведення одних якостей об'єктів облікової науки до інших; можливість вираження якості об'єктів облікової науки за допомогою кількості.

Таблиця 2

Шляхи визначення якості в обліковій системі

Назва варіанту	Характеристика варіанту	Приклад визначення якості в обліковій системі
1. Визначення якості через відчуття та сприйняття	Якісна визначеність визначається за допомогою органів чуття людини	Сприйняття кольорів, відчуття запаху (застосування методу «червоне сторно» передбачає відображення операцій із від'ємним знаком)
2. Визначення якості через зовнішні властивості	Передбачає встановлення якості відповідних предметів через урахування певних його зовнішніх властивостей	Визначення зовнішньої схожості предметів (оскільки стратегічна звітність складається на основі бухгалтерських даних, то вона є бухгалтерською)
3. Визначення якості через кількість	Кількісні характеристики предмету розглядаються як достатня специфікація якості	Заміна якісної визначеності через кількість (помилка звітності є суттєвою, якщо вона перевищує кількісну межу суттєвості)
4. Визначення якості через перерахування її складових елементів	Впливає із обмеженості знань про предмет, якісний рівень якого встановлюється	Фіксація загального через різноманіття окремих елементів (подвійна бухгалтерія передбачає ведення обліку за подвійним записом)
5. Операціональне визначення якості	Якісна визначеність устанавлюється на основі визначеної послідовності операцій, виконання яких дозволяє встановити зміст даного поняття	Поняття визначаються як сукупність операцій (звітність є справедливою якщо вона одержана на основі застосування оцінки за справедливою вартістю, що визначається на основі встановленої стандартами (МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості») послідовності операцій)
6. Визначення якості через закон	Відповідність устанавленим законам є свідченням якісної визначеності	Різний характер законів визначає відмінність у розумінні якості (максимізація прибутку як основна мета фірми зумовлює необхідність дотримання принципу економічної доцільності при розробці облікових систем на підприємстві)

Список літератури:

1. Акатьева М.Д. Категория бухгалтерского дела в системе управления экономического субъекта / М.Д. Акатьева // Международный бухгалтерский учет. – 2013. – № 43 (289). – С. 2–6.
2. Алексеев В.П. Философия: [учебник] / В.П. Алексеев, А.В. Панин; 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Велби; Проспект, 2006. – 608 с.
3. Аристотель. Сочинения: в 4-х т. Т. 2. / Аристотель; ред. З.Н. Микеладзе. – М.: Мысль, 1978. – 688 с.
4. Гегель Г.В.Ф. Энциклопедия философских наук / Г.В.Ф. Гегель. – М.: Мысль, 1974. – 452 с.
5. Ильин В.В. Онтологические и гносеологические функции категории качества и количества / В.В. Ильин. – М.: Высшая школа, 1972. – 95 с.
6. Кузнецова Л.Н. Бенчмаркинг как инструмент повышения качества учетно-аналитической информации / Л.Н. Кузнецова // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 5: Экономика. – 2011. – № 2. – С. 1–9.
7. Локк Дж. Сочинения: в 3-х т. Т. 1 / Дж. Локк; ред.: И.С. Нарский, А.Л. Субботин; пер. с англ. А.Н. Савина. – М.: Мысль, 1985. – 621 с.
8. Пазенок В.С. Філософія: [навч. посіб.] / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1150090552091/filosofiya/prikladna_filosofiya.
9. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: [монографія] / О.М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 420 с.
10. Пушкар М.С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація / М.С. Пушкар, М.Г. Чумаченко. – Тернопіль: Карт-бланш, 2011. – 336 с.
11. Пушкар М.С. Філософія обліку: [монографія] / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 157 с.
12. Шляхтенко С.Г. Категории качества и количества / С.Г. Шляхтенко. – М.: Ленинградский университет, 1968. – 144 с.

Плахтий Т. Ф.

Винницкий национальный аграрный университет

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ КАТЕГОРИИ «КАЧЕСТВО» В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ

Резюме

Обоснована необходимость уточнения порядка использования философской категории «качество» в бухгалтерских научных исследованиях. Выявлено отсутствие единого понимания взаимосвязи бухгалтерского учета и философии. Выделены и обоснованы два подхода к пониманию взаимосвязи бухгалтерского учета и философии. Предложено четыре основных направления дальнейших научных исследований относительно применения качественного подхода в бухгалтерском учете. Проанализированы направления дальнейших исследований учетной науки в контексте качественного подхода на примере финансовой и стратегической отчетности. Проанализированы особенности понимания содержания категории «качество» в трудах классиков философской мысли (Аристотеля, Г.В.Ф. Гегеля, Д. Локка). Выделены и обоснованы шесть основных путей определения качества в учетной системе. Выделены и проанализированы два уровня понимания категории качества (качество как свойство определенного предмета, качество как свойство в общем понимании). Обоснованы актуальные направления научных исследований в контексте развития бухгалтерского учета на основе применения качественного подхода.

Ключевые слова: качество учетной информации, качественный подход в бухгалтерском учете, учетно-аналитическое обеспечение системы управления.

Plakhtiy T. F.

Vinnitsia National Agrarian University

FUTURES OF CATEGORY «QUALITY» USING IN ACCOUNTANCE

Summary

The necessity to clarify the procedure for the use of philosophical category «quality» in accounting research has been grounded. The lack of a common understanding of the relationship between accounting and philosophy has been identified. Two approaches to the understanding of the relationship between accounting and philosophy have been allocated and grounded. Four main directions for further research on the use of qualitative approach in accounting have been suggested. Directions for further research of accounting science in the context of qualitative approach as an example of the financial and strategic reporting have been analyzed. The features of understanding of the category of «quality» in the works of classical philosophical thought (Aristotle, G.V.F. Hegel, J. Locke) have been analyzed. Six main ways to determine the quality of the accounting system have been allocated and grounded. Two levels of understanding of the category «quality» (quality as a property of a certain object, quality as a property in the general sense) have been allocated and analyzed. Relevant areas of research in the context of accounting development on the basis of qualitative approach have been grounded.

Keywords: quality of accounting information, qualitative approach in accounting, accounting and analytical support of management system.